

פחד דוד

פרשת קרח

ג' תמוז תשע"ה

771

י"ל ע"י מוסדות "אורות חיים ומשה" ישראל

בנשיאות בנש"ק מורנו ורבנו הגה"צ רבי דוד חנניה פינטו שליט"א

בן הצדיק המלוב"ן רבי משה אהרן פינטו זצ"ל ונכד הצדיק הקדוש המלוב"ן רבי חיים פינטו זיע"א

שיחה שבועית לפרשת השבוע מאת מו"ר הגה"צ רבי דוד חנניה פינטו שליט"א

משכיל לדוד

העושר והכבוד מלפניך

גורלם והתחילו לחיות חיי רווחה.

ונהנה קורח הגיע לשפל המדרגה, משום שלמרות דרגתו הרוחנית הגבוהה, הוא עדיין לא הפנים את המסר שהעושר והכבוד מלפניו יתברך, ולמרות שהיה עשיר גדול (עי' פסחים ק"ט, א) כפי שנוהגים לומר "עשיר כקורח", עם זאת הוא חיפש כבוד וגדולה להתפאר בהם. ולמרות שקורח היה עשיר גדול, כספו לא הביא לו כבוד ונראה שזוהי ההוכחה הגדולה ביותר שכסף וממון אינם בהכרח גורמים לאושר וכבוד, שלמרות שקורח התברך ברכוש גדול, הוא היה חסר סיפוק ושמחה, וביקש להתגדל ולהתכבד על חשבון אחרים. ועל כך אומרים חכמים (תנחומא קרח ה) שעינו של קורח הטעתו, שהיה לו ליקוי בראייתו ולא הכיר בכך שכבוד לא ניתן לקבל בכוח, אלא רק הקב"ה לבדו מחליט מי ראוי וזכאי להתגדל ולהתכבד.

ואמנם ישנם אנשים הקונים לעצמם כבוד בכוח הממון בזה שמסובבים עצמם במשרתים ועבדים לרוב ששירתו אותם וימלאו את כל מבוקשם, אך כבוד זה הוא רק למראית עין, ובזמן שלאדם לא תהיה אפשרות לשלם ולממן את אחזקת המשרתים, כל כבודו ילך ויעלם כלא היה, ומנגד מצינו גדולי עולם שהיו עניים מרודים, אך למרות זאת זכו לכבוד מלכים מתוך כך שהעולם הכיר בצדקותם וגדלותם, ואף לאחר שהצדיקים נפטרו מזה העולם, ממשיכים כולם להזכיר את שמם מתוך כבוד ויראה, שכאמור, לא הכסף הוא זה שמביא את הכבוד, אלא התורה ומידותיו הטובות של האדם.

ובזה היה נעוץ הכישלון של קורח, שביקש לעצמו כבוד בזמן שהקב"ה מנע זאת ממנו, ומכיון שקורח רצה להתכבד באופן מלאכותי מבלי שהקב"ה יעניק לו זאת, לפיכך הגיע לשפל המדרגה עד כדי מרידה בכבוד שמים.

ויש לנו ללמוד מוסר השכל מהתנהגותו של קורח, שלמרות שהקב"ה בירכו בכסף ובממון רב, הוא לא הסתפק במתנת שמים זו, אלא ביקש להתהדר גם בתארי כבוד וגדולה שימנו אותו לכהן גדול. ומכיון שהכבוד הוא של ה' לבדו, ורק הוא זה המחליט מי יזכה לו ומי לא, לפיכך לא רק שקורח לא זכה לכבוד, אלא כל רכושו הרב נעלם ונאבד כלא היה, כפי שכתוב בתורה שכל רכושו של קורח נבלע באדמה, וגם אם היה חפץ שלו אצל השכן, הוא התגלגל אל הבור ונקבר עם קורח.

וזהו בבחינת ספר מוסר חי לכל הדורות כולם, שעליהם להסתפק במה שיש להם, ולא לבקש לעצמם כבוד וגדולה מעל ומעבר למתנת ה', וכאשר אדם אינו מסתפק במה שיש לו אלא מבקש להרבות את כבודו, גם מה שכבר ניתן לו נלקח ממנו, כפי שמצינו בקורח שכל רכושו נלקח ממנו ונקבר באדמה. ולמעשה מכל עושרו של קורח לא נשאר מאומה, וכל רכושו וכבודו ירדו עימו לאדמה. ורק סיפורו של קורח נכתב לדורות, על מנת שניקח מזה מוסר השכל שהעושר והכבוד שייכים לבורא יתברך לבדו ורק הוא לבדו, נתן אותם למי שראוי בעיניו. ושעה שאדם מבקש לעצמו מה שאינו ראוי לו בדרכים שאינן כשורות, סופו שיפסיד גם את מה שכבר ניתן בידו.

"ויקח קורח בן יצהר בן קהת בן לוי ודתן ואבירים בני אליאב ואון בן פלת בני ראובן".
(במדבר טז, ג)

כידוע קורח היה מנושאי הארון, דבר אשר מעיד על צדקותו ודרגתו הרוחנית גבוהה, שהרי לא כל אחד זכה להיות מנושאי הארון, ואם קורח נבחר לכך, משמע שיש בזה להעיד עליו שהיה צדיק וקדוש, שאלמלא היה קורח צדיק, לא היה יכול לשאת את הארון ולהישאר בחיים. אדם זר שהיה נוגע בארון, היה מת מיד מפני קדושת הארון, ומשום כך ברי לנו שקורח היה בעל דרגה גבוהה ביותר, ומתוך כך זכה להיות בין נושאי הארון ולהישאר בחיים.

ועל ענין זה עולה תמיהה עצומה, כיצד ניתן להסביר את הדבר שמצד אחד קורח היה צדיק וקדוש, ומצד שני הוא זה שעורר וארגן מחלוקת בעם ישראל ויצא כנגד משה ואהרן, ולכאורה שתי מציאויות אלו סותרות זו את זו ואינן עולות בקנה אחד, ואם קורח אכן היה צדיק ומורם מעם, כיצד הגיע לשפל המדרגה עד כדי מרידה במנהיגותם של משה ואהרן.

ונראה ליישב קושיה זו על פי הנאמר בתפילה בפסוקי דזמרה (דה"י א כט, י-יב) "ויברך דוד את ה' לעיני כל הקהל - לך ה' הגדולה והגבורה והתפארת והנצח וההודו כי כל בשמים ובארץ, לך ה' הממלכה והמתנשא לכל לראש, והעושר והכבוד מלפניך ואתה מושל בכל". משמע מדברים אלו, שהעושר והכבוד שייכים לבורא ברוך הוא, ורק הוא זה ששולט עליהם ומחליט למי לתת עושר וכבוד וממי להחסיר דברים אלו. ומסיבה זו כאשר רואים מלך מיישראל צריך לברך "ברוך שחלק מכבודו ליראיו" וכאשר רואים מלך גוי צריך לברך "שתנו מכבודו לבשר ודם" (ברכות נח, א). שמכיון שהכבוד והעושר שייכים לה' יתברך, על כן אנו מברכים ומהללים אותו על כך שבחסדיו הרבים חלק והעניק מכבודו גם לבני בשר ודם.

כמו כן מנהג בישראל הוא לעמוד בתפילת 'ויברך דוד' ולתת צדקה (שער הכוונות תפילת השחר דרוש א), ויש להבין מדוע דוקא בתפילת 'ויברך דוד' נוהגים לתת צדקה?

ונראה לומר שבתפילה זו גם העני וגם העשיר נותנים צדקה ללא הבדל במעמדם ובמצבם הכלכלי, ורמז יש בדבר שלמרות שכעת העשיר הוא בעל ממון והעני חסר כל, יתכן וזהו מצב זמני בלבד, וכעבור זמן מה יתהפך עליהם הגורל, והעשיר יאבד את כספו ואילו העני יתעשר וירוויח כסף רב, וכל זאת משום שהעושר והכבוד מלפניו יתברך, ורק בכוחו להחליט מי יעשה עשיר ומי יעשה עני.

ומציאות זו, בה האדם נותן צדקה ללא כל קשר למצבו הכלכלי, מחנכת את האדם ומביאה אותו לידי הכרה ומחשבה שהעושר הוא מאיתו יתברך ולפיכך רק בכוחו הוא להחליט מה יהיה גורלו. ודבר זה בכוחו להביא את האדם לידי ענוה מוחלטת, שהרי מה לו להתגאות בעושרו בזמן שהוא רק זמני אצלו ויתכן שעד מהרה יאבד את כל כספו. וכבר מצינו עשירים גדולים שיום אחד נפלו מניוניהם בבורסה ונתרו ללא פרוטה, ומנגד עניים מרודים זכו לפתע בירושה גדולה וכבר נתהפך עליהם

ירושלים תל אביב חיפה באר שבע

הדלקת נרות 19:12 | 19:27 | 19:20 | 19:28

מוצאי שבת 20:30 | 20:33 | 20:34 | 20:31

רבינו תם 21:05 | 21:02 | 21:06 | 21:03

הילולא דצדיקיא

- ג - רבי שניאור קוטלר ראש ישיבת ליקווד
- ד - רבי פנחס הלוי הורביץ מניקלשבורג מח"ס "הפלאה"
- ה - רבי צאלה כהן זנגי
- ו - רבי חיים די-לה-רוזה מח"ס "תורת חכם"
- ז - רבי שמחה בונם אלטר האדמו"ר מגור
- ח - רבי חיים משאש מח"ס "נשמת חיים"
- ט - רבי יקותיאל יהודה הלברשטאם

המעוניין לקבל את העלון בדוא"ל ישלח הודעה: p@hpinto.org.il

במה מפטירין

הפטרות השבוע: "ויאמר שמואל". (שמואל א; יא.יב)

הקשר לפרשה: בהפטרות מסופר שהעם דורש משמואל מלך, ובפרשה מסופר שקורח מורד במשה ומבקש שררה. וכמו כן בהפטרות מסופר על שמואל שאמר: "את שור מי לקחת", שהוא מענין הפרשה שבה אומר משה: "לא חמור אחד מהם נשאת".

"ויאמר שמואל אל העם לכו ונלכה הגלגל ונחדש שם המלוכה". (שמואל א; יא. יד)

נראה לפרש מה שהיה חידוש המלוכה לשאול המלך בגלגל, שהיה בכך אות להעתקת המלוכה ממנו שלא תתקיים בו. והוא מה שאמרו חז"ל "רבי מאיר בדיקבשמה". וכן כאן היתה המלוכה במקום הנקרא 'גלגל', להורות שגלגל הוא החזור בעולם שתגלגלת המלוכה ממנו ותהיה לדוד המלך ע"ה.

אך קבלת המלכות לדוד המלך ע"ה העל כל ישראל היתה ב'חברון' שהוא לשון התחברות, שהמלכות תהיה מחוברת עמו ועם זרעו, ולא תפסק ממנו לעולמים. ולכן גם משיחתו של דוד המלך ע"ה על ידי שמואל הנביא היתה בבית לחם ששם שלחו השי"ת למשחו, כי לחם אותיות מלח שהוא מורה על קיום לעולם.

(ברכת חיים")

"הלא קציר חטים היום". (שמואל א; יב. יז)

הראה שמואל לעם אות כי חטאו מאד לה' כששאלו להם מלך, ואמר "הלא קציר חטים היום אקרא אל ה' ויתן קולות ומטר".

ואמנם אמר זה כי 'קציר חטים' היה שם סביב חג השבועות, והנה העת הוא אז לפי הטבע חם ולא גם התקופה שעברה היתה בטבעה קרה ולחה, ולא יתכן על המנהג הטבעי שיהיו שם אז אידיים עשניים שיתהוו מהם הרעמים והברקים. וזהו האות שנתן לפי מה שאחשוב שאם לא היה שם אות זולת נתינת הקולות והמטר, כשקרא שמואל אל ה' לא היה צריך לומר "הלא קציר חטים היום".

ואפשר שנאמר "הלא קציר חטים היום", היה להורות על צחות האויר כי האנשים היו קוצרים חטים וזה יורה על היות העת ההוא בלתי מעונן ובלתי ראוי למטר. והנה הרגישו העם בזה האות והודו כי חטאו מאד כששאלו להם מלך, ואחר זה היישרם שמואל באמצעות זה הפועל שיתנהגו בדרכי התורה ולא יסורו מאחרי השם יתעלה כי הסר מאחריו הולך אחרי ה' אשר לא יועילו ולא יצילו.

(רלב"ג")

שנת הארץ

אף שמותר לעשות הבדלה ולשתות יין של שביעית בליל הסדר, יש אומרים שאין לשפוך מהיין משום הפסד היין של שביעית, ויש מתירים.

מותר לעשות צבע מהדברים הקדושים בקדושת שביעית כיון שההנאה מהדבר הצבוע באה ביחד עם כלוי הצבע.

אין להשתמש בפירות שביעית לצורך רפואה, כגון, לשכך כאבים על ידי אלכוהול, וכל שכן שאסור להכין תרופות מפירות שביעית. אמנם מותר לשתות כהל כמו קוניאק אף שהכונה גם לשכך את הכאבים.

מותר לסוך בפירות שביעית המיועדים לכך כשהכונה להנאה, אולם אסור לסוך באלו שאינם מיעדים לכך כיון שזה שנוי מהדרך הרגילה. ויש אומרים שכיום שלא רגילים לסוך להנאה אלא לרפואה, אסור לסוך גם בשמן. כל זה להנאת הגוף, אולם אסור לסוך כלים ורהיטים בשמן של שביעית.

שימושים נוספים: מותר לעשות בפירות שביעית שימוש שלא גורם לקלקול הפרי, כמו לתלות פירות שביעית בסוכה אם הם לא יתקלקלו שם מחמת השמש. וכן מותר לעשות דבר שהקלקול בא ממילא כמו נטילת אתרוג של שביעית אף על פי שעל ידי משמוש הידים קלפת הפרי מתקלקלת ואינה ראויה לאכילה.

במסילה נעלה

צייד הדגים

לי העשיר בשלווה:

"על מנת לדוג דגים".

ובאותה נשימה הוסיף: "כבוד הרב, ברך אותי שאצליח לדוג דגים בקלות".

לשמע דבריו נדהמתי כולי. האדם שלפניי חולה מאד ונוטה למות. וכי זה מה שמעניין אותו במצבו? האם ייתכן שבמקום לבקש ברכה לרפואה שלימה הוא מבקש ברכה להצליח בציד הדגים?

אנחה גדולה פשטה בלבי, ואמרתי לעצמי: "ברוך שלא עשני עם הארץ".

יהודי זה התנהג כמו קורח בשעתו שעליו נאמר - 'עינו הטעתו', שמרוב גדלותו ועושרו עיניו לקו בעיוורון ולא יכול היה לראות את המציאות כפי שהיא בצורה נכונה. ולכן בא למרוד במשה.

ואם קורח שהיה מנושאי הארון, תורתו לא עמדה לו והוא הגיע למצב של 'עינו הטעתו', ניתן להבין את מצבו העגום של העשיר אשר גם במצבו הקשה דואג לרכושו ומשקיע בו את עצמו.

מוסר גדול למדתי עד כמה זקוקים אנו לריבוי גדול בתורה, במצוות ובמעשים טובים ולחיזוק אין סופי באמונה ובבטחון, על מנת שהיצר הרע לא יפילנו ברשתו ולא יגרום לנו להשקיע את כוחותינו ב'צייד הדגים' - בהבלי העולם הזה.

ארע עימי ובאחת השנים הזזמנתי לביתו של אדם עשיר בברזיל אשר חלה ל"ע במחלה הנוראה.

כשנכנסתי לביתו של העשיר, חשתי בחוש את מאמר חז"ל "שהעולם הזה הוא כפרוזדור בפני הטרקלין - העולם הבא (אבות ד, טז). תחילה צעדנו מלווי ואני לאורך הפרוזדור הארוך שהיה מרוצף בשיש יוקרתי ומחופה בשיטחים מקיר לקיר, אשר עליהם היו תלויות תמונות אומנות ממיטב ציירי ואומני העולם.

תוך כדי צעידתנו בפרוזדור הבית הרהרתי לעצמי שאם כך נראה פרוזדור הבית, מעניין מאד כיצד נראה הטרקלין בעצמו. ואכן, לאחר שעלינו במעלית הבית הפנימית והגענו לטרקלין - באופן אוטומטי נדלקה עבורנו תאורה חזקה במקום וגילתה לעינינו את הפאר העצום ששלט בטרקלין, פאר אשר לא ניתן לתאר אותו במילים.

בעל הבית קיבל אותנו בשמחה והזמין אותנו לשבת.

עודנו משוחחים, סיפר לי בעל הבית שזה עתה הוא רכש לעצמו ספינה חדשה ויצד אותה בן־קָדָר משוכלל (מכשיר אלקטרוני לקביעת מרחקים) שעולה סכום כסף עתק.

כאשר שאלתי אותו לשם מה הוא זקוק לספינה חדשה זו ולרדאר כל כך יקר? השיב

נצור לשונך

תולה ארץ על בלימה

רכילות משפחתית

אסור לספר רכילות אפילו כשאנו מספר זאת לאדם עצמו, כיון שדרך הדברים להתפרסם עד שיגיעו לאדם עצמו, וכל שכן שאין לספר מה שאמרו על בניו וקרוביו, שזו רכילות ממש.

מן האוצר

מאוצרו של מו"ר הגה"צ
רבי דוד חנניה פינטו שליט"א

תוכחתו הסמויה של משה רבנו

"ואם בריאה יברא ה' ופצתה האדמה את פיה ובלעה אותם ואת כל אשר להם וירדו חיים שאולה וידעתם כי ניאצו האנשים

האלה את ה'" (במדבר טז, ל)

כאשר משה רבנו נוכח לראות שאין בכוחו למנוע את המחלוקת בדרכי נועם ושלו, הוא פנה לקורח ועדתו ולכלל עם ישראל העומדים מן הצד, ואמר להם שאם בעלי המחלוקת ימותו במיתה רגילה, יהיה בזה להעיד שבדה את כל התורה מליבו ואין הוא שליח ה', אך אם אותם בעלי מחלוקת ימותו במיתה משונה שטרם נודעה כמותה בעולם - יהיה בזה להעיד באופן מוחלט וברור שאותם אנשים ניאצו את ה', ועוון המחלוקת תלוי ועומד על ראשם.

והנה קשה מדוע משה רבנו לא הסתפק לומר שאם קורח ועדתו ימותו בו ברגע באופן מיידי, גם אם יהא זה מוות רגיל, יהיה בזה להוכיח על כישלונם. ולכאורה אם בעלי המחלוקת היו מתים מיד לאחר שמשה סיים לומר את דבריו, הרי שהיה די בזה להוכיח את צדקותו של משה. וקשה מפני מה אמר משה שקורח ועדתו ימותו במיתה שלא נודעה כמוה עד היום, שתפתח האדמה את פיה ותבלעם, ובזה יוכח לכל שמה אמת ותורתו אמת.

והנראה לבאר, שרצה משה רבנו להעניק לקורח ועדתו פתח של תשובה. משה רבנו חשב שאם יזכיר להם את האדמה הרומזת למוצאו של האדם ועל סופו, יהיה בכוח זה לעורר בליבם הרהור של תשובה, וכך ינצלו מן העונש. אם כן אותו עונש קשה של "ופצתה האדמה את פיה" בא לעורר אותם על כך ש'עפר אתה ואל עפר תשוב' (בראשית ג, ט), ואם כן מה מקום לו לאדם להתגאות בליבו בשעה שסוף האמת להתברר.

והוא שאמר רב יוסף בן רבי יהושע בן לוי (פסחים נ, א) 'עולם הפוך ראיתי עליונים למטה ותחתונים למעלה'. ולכך לא נסתפק משה לומר שמיתתם המיידית של קורח ועדתו תוכיח על צדקתו, וזאת משום שחיפש להעניק להם פתח של תשובה על ידי הזכרת האדמה, ממנה האדם נוצר ואלהי הוא עתיד לשוב.

והנה קורח שלקה במיידות הקנאה והגאווה, יצא בשלהן מן העולם (עי' אבות ד, כא), עד אשר לא הבחין בתוכחה הסמויה של משה רבנו, ולכך לא בא לידי תשובה וסופו שנבלע באדמה. לעומת כן בניו של קורח שלא אחזו במידת הגאווה כאביהם, הכירו ברמיזת דבריו של משה, ומתוך כך באו לשוב בתשובה שלימה.

חיים בפרשה

ממשנתו של הקדוש רבינו חיים בן עטר זיע"א

"ויעלו מעל משכן קרח דתן ואבירם מסביב ודתן ואבירם יצאו נצבים פתח אהליהם ונשיהם ובניהם וטפם". (טז, כ)

ידיע הכתוב עוצם רשע הקליפות, שאפילו אחר שראו שישראל ייראו לנפשם פן תדבקם הרעה, אשר תמצא את דתן ואבירם, אף על פי כן "יצאו נצבים".
ומזה נתרגש משה ואמר "בזאת תדעו" וגו', פירוש כיון שראה שלא הרגישו דתן ואבירם מההרגש שעשו ישראל שעלו מסביב, ואדרבא יצאו בקומה זקופה, דן משה בדעתו בודאי כי הרשעים חושבים ברעתם כי משה עושה דברים אלו מדעתו בתחבולות וערמות לומר להם להתרחק, כדי שייראו ויחתו ולא מדברי ה'.
לזה אמר "בזאת תדעו כי ה' שלחני לעשות את כל המעשים האלה", פירוש אפילו פרטי דברים אלו, והתנה כי מלבד שימותו, עוד להם שימותו מיתה משונה מכל המיתות.

מן המעיין

"רב לכם בני לוי". (טז, ז)

לאחר שרש"י הקדוש מכנה את קורח בתואר 'פיקח', הוא שואל "מה ראה לשטות זו?"

על כך שקורח פיקח היה אין חולק. אך מדוע רש"י השתמש דווקא בתואר 'פיקח' ולא בתואר 'חכם'?

ביאור נפלא כותב רבי יוסף ואקנין שליט"א בספרו 'וליוסף אמר', על פי יסוד שמובא בזוהר הקדוש (דף קעו:), שהמחלוקת היא חציו של מידת השלום. ומי שחולק על השלום, הרי הוא חולק על שם הקדוש, מכיון שהשם הקדוש נקרא 'שלום'.

ורמז יש בזה שהרי המספר 'שלום' עולה במנין גימטריא 376, אם נחלק לשתיים נקבל את המספר 188 שהוא מנין גימטריא 'פיקח'.

ואם כן כדברי הזוהר הקדוש שהמחלוקת היא חציו של השלום, היינו שחוצה את השלום לשני חלקים, ואז נקבל את המילה 'פיקח', שבה השתמש רש"י אודות קורח שפיקח היה, ואם כן מה ראה לשטות זו.

"אם כמות כל האדם ימתון אלה ופקדת כל האדם

יפקד עליהם". (טז, כט)

ובאמת איך הרהיב משה עוז לסכן את כל האמונה בנבואתו ובתורה מן השמים, והרי אפשר שקורח ועדתו יחזרו בתשובה וממילא ימותו כמות כל אדם, שכן "אין לך דבר העומד בפני התשובה"?

אכן, מסביר מהר"א מטשכנוב זצ"ל, כבר מצינו ברמב"ם, שבעל תשובה הריהו קטן שנולד ונחשב לאדם אחר לחלוטין. לפיכך דייק משה ואמר: "ימותון אלה" - חוטאים אלה כמות שהם, בלי תשובה, אם ימותון כמות כל אדם - כי אז "לא ה' שלחני", אבל אם יחזרו בתשובה הרי לא יהיו עוד "אלה" כי אם בריות חדשות.

"ותפתח הארץ את פיה ותבלע אתם ואת בתיהם ואת

כל האדם אשר לקרח ואת כל הרכוש". (טז, לב)

מה טעם נבלע כל הרכוש של קורח ועדתו באדמה?

מבאר רבי עובדיה ספורנו זצ"ל; שלא יזכו שיהנו צדיקים בעמלם. כענין שאמרו חז"ל "נפלה סלע מחיקו ומצאה עני ונתפרנס בה".

מוסיף על כך רבי מרדכי אליהו זצ"ל, הראשון לציון:

קורח ורכושו אבדו, ולא נעשה בממונו שום מצוה, אפילו לא אחרי מותו. ויש בזה מידה כנגד מידה; קורח עשיר גדול היה ונתגאה בעושרו, נסיונו להשתרר על ישראל נבע מחמת עושרו הרב.

ולכן כעת בעת הדין והמשפט, לא זכה שיעשו בממונו חסד וצדקה, אף לא בדיעבד.

מסילות לאמונה

פרקים במסילות ישרים וארחות צדיקים

אין מלאך המות שולט עלי. ועשה האר"י הסגר לעשרה חברים ותיקן לנשים ולטף חדרים בפני עצמם באותו חדר, והיה רגיל להזהירם שיתרחקו מן הריב והמחלוקות כמטחוי אש, ואך אחדות ושלוש ישרור ביניהם.

ברם מעשה שטן הצליח; לאחר חמשה חודשים נפלה קטטה בין הנשים בערב שבת, והנשים הגידו לבעליהן עד שהחברים עצמם התקוטטו, ועברו על דברי הרב.

לעת ערב יצא האר"י ז"ל עם החברים לקבל שבת וחזר לבית הכנסת, סר וזעף וישב כל התפילה באנינות, כשראה אותו מהרח"ו כך נבהל מאד כי לא היה כן מנהגו של הרב ז"ל לעשות כן.

כאשר שאל אותו לפרש צערו הגדול, השיב לו האר"י ז"ל; ראיתי בקבלת שבת את הס"מ ואמר את הפסוק 'גם אתם גם מלככם תספּו'. מאן נראה שכבר נחתם גזר הדין בעו"ה, ולא נחתם אלא בעבור קטטה שהיה היום בין החברים, שכל זמן שהיה שלום ביניהם לא היה לו בית כניסה לקטרג.

ביום השישי ער"ש פרשת מטות מסעי שחל בו ר"ח מנחם אב, חלה האר"י במגיפה. התלמידים וגדולי העיר הרבו בתפילה ותחנונים, וכשנכנסו לבקרו שאל על תלמידו מהרח"ו, אמרו לו שבא והולך מבית הכנסת לבית הכנסת להתפלל על הרב. נענה האר"י ואמר תגידו לו שאינו יכול לבטל את הגזירה, כי היא גזירה שיש עמה שבועה שאי אפשר לבטלה, וציוה לקרוא לו על מנת שיתברך מפיו. באותה שעה הזהירים שוב וציוה להם שיזהרו ביתר שאת שיהא שלום ביניהם מכאן ואילך, ושינהגו כבוד זה בזה.

מכאן למדו תלמידיו, כי אפילו נגזר עליו מיתה מן השמים, אם היה שלום בלא מחלוקת לא היתה מדת הדין יכולה לשלוט בו.

כלי מחזיק ברכה, הלא השלום בעצמו הוא הברכה ולא רק כלי לברכה?!

עונה על כך החיד"א בספרו 'דבש לפי' על פי מה שאמרו חז"ל שאחר ברכת כהנים חותמים בשלום, שאם אין שלום - כל הברכות אינם כלום. וביאור הדבר שהקב"ה דן את האדם על פי מדותיו, כמו שאמר הקב"ה לפמליא של מעלה, הואיל ולא עומד על מדותיו אל תדקדקו אחריו, וא"כ כאשר האדם בשלום עם כולם, גם למעלה אין רשות למקטרגים לקטרג עליו, כי המקטרג הוא גורם לתגר, והסניגור שונא תגר, וכשם שהאדם שונא תגר, כן למעלה אין למקטרג רשות לקטרג ולעשות תגר, וכיון שאין עליו קטגורים למעלה ממילא כל הברכות מתקיימות, ונמצא שהשלום הוא הכלי שמחזיק את הברכה לקיימה.

בספר 'עמק המלך ותולדות האר"י', מסופר שכאשר הביא האר"י זיע"א אצלו את תלמידו מהרח"ו ויטאל זיע"א, קיבל עליו בשבועה שלא יכסה דבר ממנו, שלא יגלה לו.

פעם אחת שאל מהרח"ו להאר"י לפרש לו התוספתא של הזוהר והוא סוד עמוק, ואמר לו האר"י בחיך - תניחני שלא אפרש לך זאת התוספתא. אמר לו מוכרח אתה לגלות לי על כל פנים. אמר לו אם אגלה לך סופך להתחרט חרטה גדולה, אבל אני מוכרח לגלות לך מה שתשאלי, על כן אני מזהירך. חזר ואמר אני רוצה שתפרש לי התוספתא, וגילה לו את סודה, ולאחר שגילה אותה אמר להם - נגזר עליו שימות אותה שנה מחמת גלוי הסוד, ואתה גרמת הריזק, ואיני חש עלי ועל בני ביתי, אבל עליכם אני מצטער איך אני מניח אתכם בלי שלימות תיקונכם.

נתעצבו התלמידים בלבם הרבה, אחר כן אמר להם האר"י ז"ל; כל זמן שיש שלום ביניכם ובין בתיכם ולא יהיה מחלוקת כלל, אז

המשגיח רבי שלמה וולבה זצ"ל, האיר פעם בשיחה לפני תלמידים מקשיבים, כי השלום הוא מלשון השלמה ושלמות, ואם חפצים להגיע לידי שלימות עלינו להשלים תחילה עם עצמינו ומצבינו, ולנצל את מירב כוחותינו למטרת החיים המוטלת עלינו בעולמינו.

לדבריו, הדרך להגיע לכך היא אם האדם יפנה מעט מסדר יומו לחשוב עם עצמו, מה תפקידו בעולמו, וכיצד עליו לבצע זאת בתכלית השלימות, רק במחשבה אחר מחשבה, בדיקה אחר בדיקה, יוכל האדם להתעלות מעל גלי המחלוקת והמדנים שמתחוללים בינו לבין סביבתו, ואף בינו לבין עצמו, ובכך להגיע לשלימות הראויה.

הגאון רבי מרדכי מן זצ"ל ביאר את הטעם שנקבעה ברכת השלום כברכה אחרונה ב"ח ברכות הנאמרות ג' פעמים ביום, על פי משל, שאם ינתן לאדם ברכה בכלי נקוב, יילך הדבר ויטפף חוצה לו, ולאחר זמן מה לא ישאר לו בכלי דבר מכך. אם חפץ האדם שכל הברכות ישתמרו בקרבו, חייב הוא את הכלי השלם ביותר והוא השלום - שהוא מחזיק הברכה לנצח.

פרפרת נאה בשמו של החיד"א שהתקשה בדבר, מהי הכוונה שהשלום הוא

אנשי אמונה

אורחות חיים מתוך הספר "אנשי אמונה" לתולדות צדיקי משפחת פינטו זיע"א

דתו של רבי חיים הקטן זיע"א, היתה פתוחה בפני כל אדם, ללא יוצא מן הכלל. בכל שעות היום והלילה, היו פוקדים את ביתו בדבר ישועה ורחמים, בבקשת עצה או ברכה וישועה. למעשה, רבים היו פוקדים את ביתו של רבי חיים פינטו זיע"א כדי שהצדיק יתפלל בעדם ויברך אותם. אלו שזכו לישועה לאחר שרבי חיים זיע"א בירך אותם, חזרו אל ביתו כדי להודות לו על כך. אולם רבי חיים זיע"א מיד היה מעמיד דברים על דיוקם, ואומר להם בפשטות: "להודות רק לבורא עולם".

באחד הלילות, כאשר הגיע רבי חיים זיע"א לבית הכנסת, לאמירת תיקון חצות, כמנהגו בכל לילה, הוא נתקל בחשיכה באחד מהמתפללים שישב באותה שעה על מדרגות בית הכנסת.

"מה אתה עושה כאן בשעה שכזו? - שאל אותו רבי חיים. "אני משותק בכל חלקי גופי!" השיב.

בקול בוכים התחנן הלה בפני הצדיק: "באתי לכאן במיוחד כדי שהרב יבחין בי וירחם עלי. מבקש אני מכבוד הרב שיתפלל עלי, ויבקש בזכות אבותי הקדושים שאוכל להתרפא מהמחלה הנוראה שתקפה אותי".

רבי חיים זיע"א תמך בידיו, והכניס אותו לבית הכנסת, כדי שיאמר איתו ביחד את סדר 'תיקון חצות'. לאחר אמירת תיקון חצות, קרא רבי חיים לכמה מהמתפללים, וביקש מהם שיקחו את היהודי המשותק ויביאו אותו אל בית העלמין, שם קבור זקנו של הרב, הצדיק הקדוש המקובל רבי חיים הגדול זיע"א. כשהגיעו לבית העלמין, ניגש רבי חיים אל קבר סבו הקדוש זיע"א, בכה וזעק: "סבי סבי, התפלל לה' שירחם על האיש הזה. לא אני ולא הוא נזוז מכאן, עד שהוא יבריא ממחלתו". והנס הגדול אירע!

באותם רגעים בהם התחנן רבי חיים זיע"א והעתיר בתפילה ובבקשה בזכות אבותיו הקדושים, החל המשותק לחוש בכאבים שונים בכל חלקי גופו, ולאחר מספר דקות הוא כבר היה מסוגל ללכת ברגליו כמו כל אדם.

לאחר תקופה מסוימת, זכה אותו יהודי ובא בברית הנישואין, עם אשת חיל שילדה לו בנים ובנות, ולכל בני משפחתו סיפר את הנס שאירע לו בזכות רבי חיים פינטו הקטן וזכות סבו הגדול זיע"א. [מפי ר' הלל בן חיים, המתגורר בבאר שבע, וזכה לשרת בבית הכנסת של רבי חיים פינטו זיע"א].